

Hetze tegen onze school? (II)

Zijn er aanwijzingen dat er door het ministerie en door gemeentelijke overheden actief campagne wordt gevoerd tegen het stichten en voortbestaan van islamitische scholen? Deze scholen passen niet in het beleid gericht op vermindering van etnische segregatie. Ze zijn een doorn in het oog van de tegenstanders van een multiculturele samenleving, die vinden dat allochtone minderheden zich zo snel mogelijk moeten assimileren aan de autochtone Nederlandse cultuur. En ze vormen (al dan niet terecht) een van de speerpunten van het beleid gericht op burgerschapsvorming en voorkoming van polarisatie en radicalisering. Maar is er aanleiding om een doelgerichte campagne te vermoeden, met het doel onderwijs op islamitische grondslag het leven zuur (of zelfs onmogelijk) te maken?

In 2007 berichtte ik over het 'themaonderzoek' dat door de Onderwijsinspectie en de OCW-accountants in gang was gezet.¹ Het thema was dat de stofkam moest worden gehaald door alle 42 islamitische scholen in Nederland. Dat riekte naar een doelgerichte campagne. Vervolgens was er het rumoer rond twee islamitische scholen van voortgezet onderwijs, die met intrekking van de bekostiging werden bedreigd. Ik schreef met name over Ibn Ghaldoun in Rotterdam;² maar ook het Islamitisch College Amsterdam kwam in de gevarezone.

De laatstgenoemde school heeft nu van het ministerie te horen gekregen dat zij per 1 september de poort moet sluiten, althans voor nieuwe leerlingen.³ In 2006 kreeg zij door de inspectie het stempel van 'zeer zwakke school' opgedrukt. Dat kostte haar nogal wat leerlingen, zodat zij nu onder de opheffingsnorm is gekomen. En het ministerie is niet bereid de hand over het hart te strijken, ondanks het feit dat de leerlingengroei inmiddels weer hoopgevend is. De staatssecretaris laat zich daarbij leiden door de uitkomsten van een inspectieonderzoek (juni 2009):⁴ de onderwijskwaliteit van de mavo-, havo- en vwo-afdeling is nog steeds zeer zwak en wat de havo en het vwo betreft heeft de inspectie geen vertrouwen in verbetering.

Maar zijn deze afdelingen inderdaad zeer zwak, of heeft de school alleen andere didactische opvattingen dan de inspectie? Op de volgende bladzij wordt een overzicht gegeven van de criteria die de inspectie aanlegt bij haar beslissing om een zwakke school 'zeer zwak' te noemen. De inspectie heeft de criteria van het Toezichtskader 2006 gehanteerd (rechterkolom), terwijl vorig jaar september het Toezichtskader 2009 (linkerkolom) van kracht is geworden.⁵ De nieuwe criteria zijn veel coulanter dan de oude. Met name de criteria die betrekking hebben op onderwijsdifferentiatie (3.7 en 6.9) en op Het Nieuwe Leren (7.1 en 7.2) zijn geschrapt. Verder is er één criterium toegevoegd: de leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten (5.3). In het oude Toezichtskader was een strengere eis opgenomen, namelijk dat leerlingen *door de leraar* betrokken moeten worden (6.8), maar die had niet de status van een kernindicator.

En dat zijn nou net de kernindicatoren waarop de school onvoldoende scoort (de gecursiveerde items in onze tabel). Behalve 3.8 wordt door de inspectie expliciet 7.1 genoemd, 'in samenhang met andere belangrijke indicatoren' die ongenoemd blijven (7.2, 3.7 en 6.9? of zelfs ook 6.8?). De school is dus afgerekend op het feit dat zij voor klassikaal, frontaal onderwijs kiest, terwijl dat volgens het nieuwe Toezichtskader geen reden is om een school 'zeer zwak' te noemen. De enige doodzonde die overblijft (3.8) is dat zij sommige vakken naar de smaak van de inspectie niet talig genoeg inricht (de bètavakken? gymnas-tiek? niet genoeg werkstukken en projecten? niet genoeg Studiehuis in de bovenbouw?).

Ik heb sterk de indruk dat de Onderwijsinspectie (samen met haar broodheer OCW?) welbewust, net op de valreep, de school de nek heeft omgedraaid. Want volgens de normcriteria van het nieuwe Toezichtskader had de school wel zwak maar niet 'zeer zwak' bestempeld mogen worden. Wijst dit op een onwelriekende campagne tegen het islamitisch onderwijs? Dat kan ik niet zeggen, maar de manier waarop het Islamitisch College Amsterdam behandeld wordt, ruikt in elk geval niet erg fris. Of zou de staatssecretaris zich na de gemeenteraadsverkiezingen nog laten vermurwen?

Wes Holleman

weblog onderwijs 30-1-2010

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=145>

² <http://www.onderwijsethiek.nl/?p=394>

³ <http://www.minocw.nl/actueel/nieuws/36101/vanbijsterveldtkondigtstopzettingbekostigingicaaan.html>

⁴ <http://www.minocw.nl/documenten/OKV-rapport%20ICA%2011%20juni%202009.pdf>

⁵ <http://www.onderwijsinspectie.nl/site/actueel/publicaties/Toezichtkader+voortgezet+onderwijs+2006+verkort.html>;
<http://www.onderwijsinspectie.nl/site/actueel/publicaties/Toezichtkader+2009+povo.html>

TOEZICHTSKADER V.O. m.i.v. 1/9/2009	TOEZICHTSKADER V.O. tot 1/9/2009
Normindicatoren Onderwijsleerproces	Kernindicatoren Onderwijsleerproces
<p>2.1 De aangeboden leerinhouden in de onderbouw voldoen aan de wettelijke vereisten.</p> <p>2.2 De aangeboden leerinhouden in de bovenbouw zijn dekkend voor de examenprogramma's.</p> <p>2.3 De school met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een aanbod aan leerinhouden dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.</p>	<p>3.1 Het leerstofaanbod in de onderbouw voldoet aan de wettelijke vereisten.</p> <p>3.2 Het leerstofaanbod in de bovenbouw is dekkend voor de examenprogramma's.</p> <p>3.5 Het leerstofaanbod in de verschillende leerjaren sluit op elkaar aan.</p> <p>3.6 Het leerstofaanbod in de verschillende vakken vertoont samenhang.</p> <p>3.8 <i>De school met een substantieel percentage taalzwakke leerlingen heeft bij alle vakken een leerstofaanbod dat past bij de talige onderwijsbehoeften van deze leerlingen.</i></p>
[Sociale integratie en burgerschap wordt in een afzonderlijk toezichtskader geregeld]	3.9 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van sociale integratie en burgerschap, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.
3. ---	<p>4.1 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten.</p> <p>4.3 De uitval van geplande onderwijsactiviteiten blijft beperkt.</p> <p>4.4 Het ongeoorloofd verzuim van leerlingen is beperkt.</p> <p>4.5 De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.</p>
4.4 De school heeft inzicht in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.	<p>8.3 De ouders zijn betrokken bij de school, door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.</p> <p>8.5 De school heeft inzicht in de beleving van de sociale veiligheid door leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.</p> <p>8.6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.</p>
<p>4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en met anderen omgaan.</p> <p>4.8 De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.</p>	<p>5.1 De leraren bevorderen het zelfvertrouwen van leerlingen.</p> <p>5.3 De leraren zorgen er voor dat leerlingen op een respectvolle wijze met elkaar en met leraren omgaan.</p> <p>9.1. De mentoren stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen.</p>
<p>5.1 De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.</p> <p>5.2 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.</p> <p>5.3 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.</p>	<p>6.2 De leraren leggen duidelijk uit.</p> <p>5.5 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.</p> <p><i>[Geen kernindicator: 6.8 De leraren bewerkstelligen dat de leerlingen bij de onderwijsactiviteiten betrokken zijn.]</i></p> <p>7.1 <i>De leerlingen krijgen te maken met activerende werkvormen.</i></p> <p>7.2 <i>De leerlingen hebben verantwoordelijkheid voor de organisatie van hun eigen leerproces die past bij hun ontwikkelingsniveau.</i></p> <p>6.5 De leraren stimuleren de leerlingen tot denken.</p>
6. ---	<p>3.7 <i>Het leerstofaanbod maakt afstemming mogelijk op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen.</i></p> <p>6.9 <i>De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.</i></p>
Normindicatoren Zorg en Begeleiding	Kernindicatoren Zorg en Begeleiding
7.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.	9.2 De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.
8.2 De school voert de zorg planmatig uit.	<p>10.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg die de gesignaleerde leerlingen nodig hebben.</p> <p>10.3 De school voert de zorg planmatig uit.</p> <p>10.7 De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.</p>